

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	4	3	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

1128

PSYCHOLOGY

Paper—Clinical Psychology (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :- Attempt **five** questions in all, choosing one question each from Units I to IV and Q. No. 1, which is compulsory. All questions carry equal marks.

1. Write short notes on any **seven** of the following :

- (1) ICD-10
- (2) Regression
- (3) Stressor
- (4) Null Hypothesis
- (5) T-ratio
- (6) Ego Defense Mechanisms
- (7) Schemas
- (8) Standard Error
- (9) Trephination
- (10) Displacement and Sublimation
- (11) Parenting Styles
- (12) Exhaustion.

2×7=14

UNIT-I

2. Write a detailed note on psychodynamic approach to abnormality. 14
3. Trace the important historical milestones in understanding abnormality. 14

UNIT-II

4. Discuss the psychosocial causes of abnormal behavior. 14
5. Highlight the role of biological etiological factors in abnormal behavior. 14

UNIT-III

6. Write a detailed note on different coping strategies to counter stress. 14
7. Discuss the dynamics of stress. Explain the physiological effects of stress, highlighting the GAS model of stress. 14

UNIT-IV

8. Find the correlation between the following two sets of scores using the product moment method and also interpret the coefficient :

Test X : 15 18 22 17 19 20 16 21

Test Y : 40 42 50 45 43 46 41 41 14

9. The achievement of two groups of first-year high school boys, the one from an academic, and the other from a technical high school, is compared on a mechanical aptitude test. The two groups are

matched for mean and SD upon a general intelligence test so that the experiment becomes one of comparing the mechanical aptitude scores of two groups of boys of 'equal' general intelligence enrolled in different courses of study. Do the two groups differ in mean ability?

	Academic	Technical
No. of boys in each group	125	137
Means on intelligence Test (Y)	102.50	102.80
SD on intelligence Test (Y)	33.65	31.62
Means on Mechanical Ability Test (X)	51.42	54.38
SD on Mechanical Ability Test (X)	6.24	7.14
Correlation between the General Intelligence Test and the Mechanical Ability Test for first year high school boys is .30.		14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- I से IV यूनिटों में प्रत्येक में से एक प्रश्न करें, तथा प्रश्न संख्या 1 जो कि अनिवार्य है को शामिल करके, सभी में से पांच प्रश्न करें।

1. निम्न में से कोई सात संक्षिप्त नोट करें :-

- (1) आई.सी.डी.-10
- (2) प्रतिगमन
- (3) तनाव
- (4) शून्य परिकल्पना
- (5) टी-अनुपात
- (6) अहंकार रक्षा तंत्र

- (7) स्कीमा
- (8) मानक द्रुति
- (9) ट्रेफीनेशन (Trepination)
- (10) विस्थापन और परिशोधन
- (11) पेरेंटिंग शैलियाँ
- (12) थकान।

2×7=14

यूनिट-I

2. असामान्यता के लिए मानस क्रिया विषयक दृष्टिकोण पर एक विस्तृत नोट लिखें। 14
3. असामान्यता को समझने में महत्वपूर्ण ऐतिहासिक मील का पत्थर (Milestones) बताएं। 14

यूनिट-II

4. असामान्य व्यवहार के मनोसामाजिक कारणों पर चर्चा करें। 14
5. असामान्य व्यवहार में जैविक ईटोलॉजिकल कारणों की भूमिका को उजागर करें। 14

यूनिट-III

6. तनाव का सामना करने के लिए विभिन्न कोगिंग रणनीतियों पर एक विस्तृत नोट लिखें। 14
7. तनाव के गतिविज्ञान पर चर्चा करें। तनाव के जी.ए.एस. मॉडल को उजागर करते हुए तनाव के शारीरिक प्रभावों की व्याख्या करें। 14

यूनिट-IV

8. उत्पाद पल विधि का उपयोग करके स्कोर के निम्नलिखित दो सेटों के बीच सहसंबंध ज्ञात करें और गुणांक की व्याख्या भी करें :

Test X :	15	18	22	17	19	20	16	21
Test Y :	40	42	50	45	43	46	41	41
								14

9. प्रथम वर्ष के हाईस्कूल लड़कों के दो समूहों की उपलब्धि, एक अकादमिक और दूसरे तकनीकी हाई स्कूल से इनकी एक यांत्रिक योग्यता परीक्षण पर तुलना की जाती है। दोनों समूहों का सामान्य बुद्धिमान परीक्षण पर माध्य और एसडी के लिए मिलान किया जाता है ताकि प्रयोग अध्ययन के विभिन्न पाठ्यक्रमों में नामांकित 'बराबर' सामान्य बुद्धि के लड़कों के दो समूहों के यांत्रिक योग्यता स्कोर की तुलना में से एक बन जाए। क्या दो समूह औसत क्षमता में भिन्न हैं ?

	अकादमिक	तकनीकी
प्रत्येक समूह में लड़कों की संख्या	125	137
बुद्धि परीक्षण (Y) पर माध्य	102.50	102.80
बुद्धि परीक्षण (Y) पर एस.डी.	33.65	31.62
मैकेनिकल क्षमता परीक्षण (X) पर माध्य	51.42	54.38
मैकेनिकल क्षमता परीक्षण (X) पर एस.डी.	6.24	7.14
प्रथम वर्ष हाईस्कूल लड़कों के लिए सामान्य बुद्धि परीक्षण और मैकेनिकल क्षमता परीक्षण के मध्य सहसंबंध .30 है ?		14

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- ज्युनिट I ਤੋਂ IV ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

1. ਕੋਈ ਸੱਤ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (1) ਆਈ.ਸੀ.ਡੀ.-10
 - (2) ਰੈਗਰੈਸ਼ਨ
 - (3) ਤਣਾਅ
 - (4) ਜ਼ੀਰੋ ਪਰਿਕਲਪਨਾ
 - (5) ਟੀ-ਅਨੁਪਾਤ

- (6) ਹਉਮੈ ਰੱਖਿਆ ਤੰਤਰ
- (7) ਸਕੀਮਾ
- (8) ਸਟੈਂਡਰਡ ਗਲਤੀ
- (9) ਟ੍ਰੈਫੀਨੇਸ਼ਨ (Trephination)
- (10) ਵਿਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ੋਧਨ
- (11) ਪੇਰੈਂਟਿੰਗ ਸ਼ੈਲੀਆਂ
- (12) ਥਕਾਵਟ।

2×7=14

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਅਸਾਧਾਰਣਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਨਸ-ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ਯਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 14
3. ਅਸਾਧਾਰਣਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੀਲਪੱਥਰਾਂ (Milestones) ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ। 14

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਰਤਾਓ ਦੇ ਮਨੋਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
5. ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਇਟੋਲੋਜੀਕਲ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਤਣਾਅ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਪਿੰਗ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 14
7. ਤਣਾਅ ਦੇ ਗਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਤਣਾਅ ਦੇ ਜੀ.ਏ.ਐਸ. ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਣਾਅ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਉਤਪਾਦ ਪਲ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਕੋਰ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੋ ਸੈਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਸੰਬੰਧ ਗਿਆਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

Test X : 15 18 22 17 19 20 16 21

Test Y : 40 42 50 45 43 46 41 41

14

9. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧੀ, ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਤਕਨੀਕੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੋਗਤਾ ਪਰੀਖਣ ਤੇ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਪਰੀਖਣ ਤੇ ਮੀਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਡੀ. ਦੇ ਲਈ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਾਕਿਤ ਬਰਾਬਰ ਸਧਾਰਨ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੋਗਤਾ ਸਕੋਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਣ ਜਾਣ। ਕੀ ਦੋ ਸਮੂਹ ਔਸਤ ਸਮਰਥਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹਨ ?

ਅਕਾਦਮਿਕ ਤਕਨੀਕੀ

ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	125	137
ਬੁੱਧੀ ਪਰੀਖਣ (Y) ਤੇ ਮੀਨ	102.50	102.80
ਬੁੱਧੀ ਪਰੀਖਣ (Y) ਤੇ ਐਸ.ਡੀ.	33.65	31.62
ਮਕੈਨੀਕਲ ਸਮਰਥਾ ਪਰੀਖਣ (X) ਤੇ ਮੀਨ	51.42	54.38
ਮਕੈਨੀਕਲ ਸਮਰਥਾ ਪਰੀਖਣ (X) ਤੇ ਐਸ.ਡੀ.	6.24	7.14
ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਆਮ ਬੁੱਧੀ ਪਰੀਖਣ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਸਮਰਥਾ ਪਰੀਖਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਸੰਬੰਧ .30 ਹੈ ।		14